



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

XIV. Maleficiatus à Calabro Sigismundus fit infelix.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

duxit, Catholicis passim vehementi gaudio exultantibus, inimicis vero ipsorum, qui societatem hanc cane peius & angue oderunt, metu percussis: sicque restitutus Collegijs, etiam publicas habendi conciones populamque docendi facultas ipsi concessa est.

XIV. Post Iesuitarum discessum superioribus annis in Transylvania venerat monachus quidam, Calaber natione, sicque in Principis familiaritatem se insinuat, ut Confessarius ipsius factus sit. Hunc plerique omnium eorum malorum quae Principi postea acciderunt, auctorem, fuisse perhibent, ut qui & necromanticus fuerit, & omnibus odiosus. Quum enim Princeps Anno 1595. uxorem duxisset Mariam Christianam, Caroli Austriae Archiducis filiam, ita frigidum & maleficiatum se sensit, ut lenta tabe in singulas horas consumi videretur: & quamvis absentis amore flagrantissimo aestuaret, praesentis tamen ne aspectum quidem ferre posset. Idque malum tanto erat grauius quod nullum ei remedium afferri posset. Optimum virum P. Magium in Polonia & Austria diu versatum, quum Anno M. DCl. in Franciam venisset, ut cum Rege de restituenda Societate ageret. Burdigalae narrantem audisse memini, nuptiarum die feminam quandam in templo visam fuisse, inuitos quosdam characteres humi describentem; idque tum non animaduersum, postea fascini causam fuisse creditam, Alij monacho illi Calabro maleficium hoc adscribunt, eumque cum habitu isto ad Principem ideo venisse putant, ut tanto faciliorem haberet accessum, quem scilicet optime erga religiosos affectum esse sciret. Diuina certe eum ultio non multo post sequuta est, phthiriasi miserabiliter consumtum.

Tantis malis afflictus Princeps (nam & acerbissimos sentiebat cruciatus, & animo ita nonnumquam alienabatur, ut insanite videretur. Anno 1596. Pragam ad Imperatorem profectus, totius prouinciae imperium in manus eius consignauit, pro compensatione accepto quodam in Silesia Ducatu: valetudine inter a siue vi morbi, seu remediorum violentia, tam animi quam corporis in deterius vergente. Viennam deinde profectus, Anno 1599. in festo Corporis Christi vna cum Marthia & Maximiliano Archiducibus, venerabilem Eucharistiam in solenni processione comitans, ob rerum antegestiarum magnitudinem, omnium oculos in se conuertit, nequissimum illum maleficium, qui tam generosi Principis valetudi-

nem corrupisset, vna voce detestantium. Quum deinde in Silesiam venisset, & ditunculam quam pro amplissimo Principatu acceperat, iustrasset, poenitere eum conditionis cepit, quumque Maximilianum Archiducem in itinere iam esse, adeoque Cassouiam, ut prouinciam fratris Imperatoris Rudolphi nomine administraret, venisse accepisset, clam conscenso equo, relictis omnibus quae apportauerat, celerime in Transylvania contendit, ab Ordinibus, quamuis Rudolpho Imperatori fidem iam & obedientiam praestitissent, summa cum gratulatione receptus. Rudolphus Imperator etsi hac Principis inconstantia non mediocriter esset offensus, tamen non modo familiam eius liberam dimitti, verum etiam bona quae secum attulerat, restitui ei iussit. Non multo post idem Sigismundus, animaduertens se tanto imperio moderando in hac animi ambecillitate nequaquam parem esse, quum absentis uxoris lectissima feminae amore aestuaret, cuius praesentis, ut diximus, ne conspectum quidem ferre posset, Andream Batorium Cardinalem, cognatum suum, acerrimum antea inimicum, ut qui post Balfaris fratris necem caelum & terram contra Sigismundum iritare numquam cessarat, e Polonia accessit, eique prouinciae imperium, assentientibus ordinibus tradidit, ipse vero in Polonia abiit, ut ibi quod reliquum erat vitae, priuatus exigeret, redditibus quibusdam sibi reseruatis, praeter opulentam admodum suppellectilem & magnam pecuniae vim, quam Sinane Bassa profugato e praeda confecerat: quae tamen breui post tota incendio periit, omnibus quasi elementis in miseri Principis exitium vna conspirantibus. Eodem tempore vxor Sigismundi tantorum malorum pertaesa, in monasterium quoddam Monialium concessit. Andreas Cardinalis accepta in fidem prouincia, cum Imperatore per legatos de pace statim tractare cepit, Pontificis potissimum interuentu. Interim Michael Moldauiae VVaiuoda siue praefectus, cum magno exercitu in Transylvania profectus, multa loca, non prius deuincato bello, occupat. Cardinalis tam in sperato casu oppressus, nec vllius iniuriae aut inimicitiae contra Michaellem sibi conscius, missis ad eum legatis, cur cum exercitu in prouinciam descenderit, exquirat, atque etiam a Legato seu Nuncio Pontificio impetrat, ut tamquam pacis mediator, se interponeret, & ad arma deponenda hominem exhortaretur. Ille vero nihil cunctatus, Legatum arce quadam

quadam includit, & magnis itineribus cum exercitu progressus, missoque feciali à Turcarum Sultano mandatum sibi esse dicit, ut totam Batoriorum, à quibus superiori tempore non mediocrem cladem acceperat, funditus deleret: idem etiam sibi à Romano Imperatore Rudolpho iniunctum. Eare accepta, Cardinalis quantas potest copias contrahit; & quamvis viribus multo esset inferior, primam VValachi aciem fundit ac sternit: sed redintegrato praelio, à Gaspare Cornisio Arriano, equitatus duce, ut & Boriscio Varadini præfecto Lutheranò, Ecclesiastici hominis imperium molleste ferentibus, turpiter deserrus, noctis usus beneficio, ægre euasit. Dum vero aliquamdiu hinc inde vagatur, tandem ex equo admodum lassò ipse non minus lassus descendit, & in herba expositus à somno opprimitur. Delati ad eundem locum pastores quidam, miserum Principem sic deprehensum, non agniti suo ipsius gladio iugulant, caputque ei amputant: quod VValachi iussu postea depictum, vnà cum acinace, equo & signo Cardinalis, Viennam ad Matthiam Archiducem Matthiam missum fuit. Hoc modo Michael VValachia VValuoda Translyuaniam occupauit, ac deinde Cæsaris Rudolphi nomine aliquamdiu administravit: homo Græcæ fidei, & acerrimus Antitrinitariorum & Sacramentariorum hostis. Quum vero Imperator animaduerteret, VValachum ab solurum affectare imperium, & perniciosè sibi tractare Consilia; Georgio Basta viro rei militaris, quam sub Ioanne Austrio & Alexandro Farnesio Parmensi Principe in Belgio didicerat, peritissimo prouincia occupandæ, hominisque in potestatem suam redigendi negocium dedit: quod & ille feliciter confecit & VValachum praelio vitum occidit. Quia vero multi adhuc in Translyuania erant Batorianarum partium studiosi; Sigismunduseorum fauore fretus è Polonia in prouinciam rediit, & Principatum toties iam desertum, rursus occupauit; inierim vero cum Rudolpho Cæsare de pace & amicitia ineunda egis, additis minis, nisi prouinciam ipsius voluntate obtineret Turcarum opem & patrocinium se imploraturum. Sic misera hæc & infelix regio varijs modo prosperæ modo aduersæ fortunæ casibus diu agitata, ac tandem extremis quas bellum adfert calamitatibus afflicta fuit, & tantum non pessimata.

XIII. Et hic quidem Translyuania fuit status, in qua multiplex hæresis Arrianorum, Antitrini-

tariorum, Sabbathariorum, Lutheranorum, Calvinistarum, & Anabaptistarum, cruentas admodum tragædias excitauit. Quamquam enim Anno M. D. LVIII. Tordæ ut & postea A. M. D. LIX. Albæ Iulix, & rursus Anno M. D. LX. Claudio-poli in Ordinum comitijs decretum fuerit, ne præter Catholicam & Lutheranam, vilius in tota prouincia religionis exercitium permitteretur; paulatim tamen infinita illa confusæ sectarum multitudo irrepfit. *Ecco hic Christus est, aciebat Antitrinitarius: ecco cum apud nos, repitabat Arrianus: non vestra, sed nostra fides vera est,* clamabant Anabaptistæ, Tritheitæ, Samosatraniani, Calvinistæ. Et quemadmodum homines deserrati totam, quod dicitur, iacere aleam nihil pensi habent; sic multi ex proceribus, in tanta disparium & toto cælo dissidentium sectarum turba, omnem fere religionis, adeoque etiam reipublicæ curam deseruerunt. Hinc decretum illud Anno M. D. LXIII. ipsa S. Trinitatis Dominica factum, *ut quisque quam vellet religionem sequeretur, & diuersarum sectarum concionatoribus alijs, ac rursus hi alijs, eodem in templo docend; & suo modo sacra exercend; & Sacramenta administrandi locum darent:* quod & postea Anno M. D. LXVI. Tordæ, & Anno M. D. LXXI. Vasahele in Ordinum conuentu confirmatum fuit. Ab Anno quidem M. D. XL. Lutherana religio sola præter Catholicam, in prouincia hac locum habuit (Arriani enim in occulto lateantes, nomen suum profiteri non audebant) at postquam Calvinistis aditus patefactus est, omnis illa sectarum turba vnà irrupit, quasi tali publicato decreto: *Accurrite huc Beelzebub, Ashtaroth, & omnes maligni atque infernales Spiritus: in eadem vestram tundite, fabricate vobis arma quibus veram religionem oppugnetis, atque etiam si fieri posset, excindatis: huc huc agite, socios vestros visite, obuijs vnijs ad excipiendum vos paratos; Iesu Christi Deitatem primum, deinde humanitatem oppugnantes, purum & nudum hominem, aequalem Mahumeti Prophetam fuisse dictantes, negantes eius omnipotentiam, & Sacramenta truncantes ac scelerate suerentes.* Opulchrum decretum! Ut scilicet quisque pro suo arbitratu viuat & credat quod velit. Sanctam hanc de Christiana libertate legem à Luthero tantopere deprædicatam, successores eius religiose admodum seruarunt. In Translyuania certe quotiescunque nouus Princeps electus fuit, ista conditio ei fuit imposta, ut quam quis vellet profiteri religionem omnibus liberam concederet facultatem: ex quo factum

Y y est,